

ли важе (и изазивају последице) само за конкретни спор на коме се примењује неуставни акт или независно од њега, па имамо с једне стране одлуке којима се констатује неуставност закона или другог акта који се примењује на конкретни спор, а с друге стране одлуке којима се врши касирање – укидање и поништавање неуставних (незаконитих) општих и појединачних аката независно од конкретног спора. Ова прва ситуација у погледу дејства одлуке уставног суда среће се код посредног испитивања уставности закона који треба применити на решење конкретног спора и ту одлука суда само констатује да је поменути закон неуставан и да га не треба применити на конкретни случај (спор) док сам закон и даље важи и орган који га је донео не мора да га мења. Овакве одлуке се по правилу доносе у систему контроле уставности коју врше редовни судови мада и уставни суд може да донесе такву одлуку у систему апстрактне (непосредне) контроле уставности закона. Она се тада ограничава само на констатацију неуставности једног закона, без његовог стављања ван снаге.<sup>67</sup> У систему апстрактне или непосредне контроле уставности, одлуке уставних судова су јаче по дејству, не свде се на констатацију неуставности једног акта, него се њима врши поништавање неуставних или незаконитих општих и појединачних аката, њихово стављање ван снаге, тако да не важе према свима, за све. Овакво дејство одлука уставних судова је повезано са самим учесницима у поступку пред судовима или, боље рећи, једне од тих одлука делују само према странкама у спору (*inter partes*), а друге делују према свима (*erga omnes*), дакле и трећим лицима која нису учесник у поступку. У погледу свог дејства, одлуке уставних судова (пре свега оне које акте стављају ван снаге) се разликују и према обиму поништавања или, како се то каже, касирања општег акта па је могуће да се одлуком уставног суда поништи цео закон или други пропис или само један његов део (поједине одредбе), при чему сам суд има слободу да цени да ли ће један акт потпуно или делимично да касира, имајући у виду оно што је најбоље у датој ситуацији. При томе, проблем делимичног касирања једног акта је у томе што је тешко поделити такав акт на део који је уставан (законит) и на онај који није (и који се поништава). Наиме, сваки акт представља једну правнолојичку и језичку целину, повезани смисао својих делова који се не могу одвајати и делити на независне делове који имају различито или супротстављено значење.

За одлуке које доноси уставни суд важно је утврдити и почетак њиховог дејства или од када, ког момента почињу да изазивају последице. Према